

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 06/06/2007

Α΄ Κείμενο: «Η σύγχρονη γλωσσική κρίση»

Σήμερα η ελληνική γλώσσα κατακλύζεται από την εισβολή ξένων λέξεων και εκφραστικών τρόπων σκέψης. Τα προϊόντα, οι επιγραφές, η ορολογία ολόκληρων κλάδων επιχειρήσεων και ο κινηματογράφος πιστοποιούν τη γλωσσική μας εξάρτηση από ξένα κέντρα ανεπτυγμένων βιομηχανικά χωρών. Το πρόβλημα αυτό με τις τεράστιες προεκτάσεις του στη γενικότερη αλλοτρίωση του Έλληνα έχει παραμεληθεί-άσχετα με τις προθέσεις-από όλες τις τελευταίες γλωσσικές μεταρρυθμίσεις.

Μια άλλη αιτία της κρίσης ανιχνεύεται στο πραγματικό γεγονός της αποδυνάμωσης της γλώσσας και του γλωσσικού θησαυρού από την εισβολή της εικόνας στη σύγχρονη ζωή. Η εικόνα μέσα στο σπίτι καθημερινά καταδικάζει σε σιωπή, σε αλαλία. «Μη μιλάτε, μη σκέφτεστε, μόνο βλέπετε». Τηλεόραση, κινηματογράφος, διαφημίσεις, όλα εικόνα, που φθάνει μάλιστα τώρα και μέσω δορυφόρων. Καλλιεργούν σύμβολα βουβά, μεταβιβάζουν μηνύματα χωρίς καμιά δυνατότητα απάντησης, αντιλόγου ή διαλόγου. Ο άνθρωπος μεταβάλλεται σε παθητικό δέκτη αυτών των μηνυμάτων, σε θεατή των όσων συμβαίνουν γύρω του, σε άλλο ζώο.

Πέρα απ'αυτά η χρησιμοθηρική αντίληψη της παιδείας και ο πολιτικός λαϊκισμός έχουν αποπροσανατολίσει το λαό. Πολλοί δυστυχώς πιστεύουν, με μια καθόλου ακίνδυνη αφέλεια, ότι η γλωσσική απλοστευση και απλοποίηση-μονοτονικό, φωνητική γραφή-θα συντελέσει ώστε τα αγαθά της μόρφωσης γίνουν ευκολότερα κτήμα του λαού. Και να σκεφτεί κανείς ότι οι λαοί, όπως οι Γερμανοί και οι Άγγλοι, δεν επένεψαν καμιά τέτοια απλοστευτική διαδικασία εδώ και διακόσια χρόνια. Κατατάσσονται μήπως αυτοί ο λαοί στους πνευματικά καθυστερημένους;

Η ελληνική γλώσσα περνά κρίση που οφείλεται σε πολλούς παράγοντες. Η εισδοχή αρχικά πολλών ξενισμών στη γλώσσα μας συνιστά ένα φοβερό παράγοντα αποδυνάμωσης και αλλοίωσης της. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει ν'αποκλειστεί εντελώς κάθε ξενισμός. Ξένες όμως λέξεις που είχαν εισχωρήσει τον προηγούμενο αιώνα στη γλώσσα μας αντικαταστάθηκαν και πολύ επιτυχημένα μάλιστα από ελληνικές που έγιναν κτήμα του κοινού λεξιλογίου, κτήμα του λαού. Έτσι το Παρλαμέντο έγινε Βουλή, η πόστα ταχυδρομείου το ποστάκι κράτος.

Από τη λόγια εξάλλου παράδοση και τον ανεξάντλητο θησαυρό της αρχαίας, αντλήθηκαν λέξεις για να εκφραστούν νέες τεχνολογικές εφευρέσεις. Οι λέξεις αυτές είναι πάρα πολλές, αρκεί να σκεφτεί κανείς το υποβρύχιο, το ποδήλατο, το αυτοκίνητο, τη δημοσιογραφία, τους εφημεριδοπώλες, την τηλεόραση και άλλα του καθημερινού πλέον λεξιλογίου. Αυτή η ισχυρή σύνδεση της νεοελληνικής με τη λόγια και την αρχαία παράδοση καθιστά αποτελεσματική την άμυνά της κατά των ξενικών όρων.

Από τον Τύπο

Β. Ασκήσεις

1. Με ποιον τρόπο, σύμφωνα με το κείμενο, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης συντελούν στην αποδυνάμωση της ελληνικής γλώσσας;
2. Να επιγράψετε με πλαγιότιτλους τις παραγράφους του κειμένου.
3. α) Στις παρακάτω περιόδους να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε:
 - 1) Η ελληνική γλώσσα κινδυνεύει επειδή πολλές ξένες λέξεις εισβάλλουν στο λεξιλόγιό της.
 - 2) Ο συγγραφέας ισχυρίζεται ότι η εικόνα καταδικάζει την οικογένεια σε αλαλία.
 - 3) Ο συγγραφέας δεν επιθυμεί να απλοποιηθεί η γλώσσα μέσω της φωνητικής γραφής.
 - 4) Αν και η ελληνική γλώσσα απειλείται, πολλοί αδιαφορούν παραμένοντας απαθείς.
 - 5) Η ελληνική γλώσσα περνά κρίση που οφείλεται σε πολλούς παράγοντες.
- β) Να χαρακτηρίσετε τις υπογραμμισμένες δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις ως ονοματικές ή επιρρηματικές και να αιτιολογήσετε το χαρακτηρισμό σας.
 - 1) Ο πολιτικός λαϊκισμός, που κυριαρχεί στις μέρες μας, έχει αποπροσανατολίσει το λαό.
 - 2) Όπου ταξίδεψε στην Ευρώπη διαπίστωσε ότι οι λαοί σέβονται τη γλωσσική τους παράδοση.
 - 3) Ο άνθρωπος, όπως ισχυρίζεται ο συγγραφέας, μεταβάλλεται σε παθητικό δέκτη των μηνυμάτων της τηλεόρασης.
 - 4) Οι ελληνικές λέξεις, οποσδήποτε χρησιμοποιήθηκαν για να εκφραστούν νέες τεχνολογικές εφευρέσεις είναι πάρα πολλές.

5) Το Κείμενο είναι η επόμενη τεύχος Διαθέσιμη εκπαιδευτική ύλη της Παιδείας

4. α) Να βρείτε για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις μια συνώνυμη: πιστοποιούν, ανιχνεύεται, μεταβάλλεται, θα συντελέσει, συνιστά.

β) Να εντοπίσετε στο κείμενο 5 λέξεις που χρησιμοποιούνται μεταφορικά και να σχηματίσετε ισάριθμες προτάσεις με την κυριολεκτική σημασία τους.

Γ΄ Παραγωγή λόγου

Σε ένα άρθρο που προορίζεται να δημοσιευτεί σε ένα μαθητικό περιοδικό να αναφερθείτε στο πώς το σχολείο μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση της γλωσσικής κρίσης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

copyright © 2005- 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ